

oraz Boską Liturgię św. Jana Chryzostoma, której przewodniczył ks. dr M. Potoczny. W ten sposób organizatorzy konferencji z dużym wyczuciem duchowości bizantyńskiej połączyli rozważania teoretyczne z realnym spotkaniem z wciąż żywymi i inspirowanymi elementami kultury wschodniego chrześcijaństwa.

Drugi dzień konferencji obejmował tylko sesję przedpołudniową, podzieloną wzorem dnia poprzedniego na dwie części. Pierwsza z nich (godz. 9.45-10.45), której przewodniczył ks. dr Piotr Piórecki (UO), składała się z dwóch referatów: 1) Dr A. Kazimierska-Kucharska: *Protreptyczny charakter wizerunku filozofa i mnicha w epoce starożytnej*; 2) Ks. dr hab. D. Klejnowski-Różycki: *Nauka Addaja i legenda edeska o Świętym Wizerunku*. Podsumowaniem tych prelekcji była półgodzinna dyskusja. Po niej oraz po przerwie na kawę rozpoczęła się druga część sesji przedpołudniowej (godz. 11.45-13.15), na którą miały złożyć się trzy wystąpienia. Jednak ostatecznie, z powodu nieobecności dra M. Böhma, który miał wygłosić referat zatytułowany: *Pomiędzy pogaństwem a chrześcijaństwem – Waregowie w gwardii cesarzy bizantyńskich z XI w.*, przedstawiono tylko dwa wykłady: 1) Dr hab. P. Kochanek, prof. KUL: *Schematy Krzyża i Grobu Pańskiego w kartografii średniowiecznej jako reminiscencje chrystologii biblijno-patrystycznej*; 2) Ks. dr hab. J. Królikowski, prof. UPJPII: *Nauczanie IV Soboru Konstantynopolińskiego (869-870) na temat obrazów i jego znaczenie*. Ostatnim akordem spotkania opolskiego była krótka dyskusja nad tymi wystąpieniami oraz podsumowanie całej konferencji, którego dokonał jej główny organizator ks. prof. dr hab. Norbert Widok.

Należy podkreślić niezwykle sprawną organizację spotkania opolskiego oraz gościnność gospodarzy, których ambicją jest, aby konferencje z cyklu *Z duchowości bizantyńskiej* odbywały się na Wydziale Teologicznym Uniwersytetu Opolskiego co dwa lata. Z punktu widzenia polskiej bizantynistyki i patrystyki greckiej jest to inicjatywa niezwykle cenna. W ten bowiem sposób Opole dołączyłoby do ośrodków organizujących cykliczne konferencje bizantynistyczne. Podobne spotkania odbywają się już od roku 2011 w Lublinie oraz w Piotrkowie Trybunalskim od roku 2014. Wypada zatem życzyć Organizatorom wytrwałości i konsekwencji w działaniu.

Piotr Kochanek – Lublin, KUL

2. EGZEGEZA BIBLIJNA WCZESNOCHRZEŚCIJAŃSKIEGO WSCHODU I JEJ ECHA NA ZACHODZIE (Sekcja Patrystyczna, Góra Św. Anny, 19-21 IX 2016)

W dniach 19-21 IX 2016 r. Sekcja Patrystyczna działająca przy Komisji ds. Nauki Katolickiej Konferencji Episkopatu Polski zorganizowała swe doroczne zebranie na Górze Św. Anny w Domu Pielgrzyma, należącego do OO. Franciszkanów, którzy opiekują się miejscowym sanktuarium św. Anny. Pierwszy dzień (19 IX) przeznaczony był na dotarcie uczestników i zakwaterowanie, natomiast poszczególne punkty programu były realizowane począwszy od następnego dnia (20 IX). Spotkanie rozpoczęło uroczystą Mszą św. (godz. 7.30), której przewodniczył bp Andrzej Czaja, ordynariusz Diecezji Opolskiej. W homilii wskazał on na fundamentalne znaczenie Ojców Kościoła w teologii oraz podkreślił, jak ważną rolę w nauczaniu Kościoła pełnią badania

patrystyczne. Podziękował również polskim badaczom antyku chrześcijańskiego za ich wkład w przybliżanie myśli autorów wczesnochrześcijańskich, zachęcając równocześnie do dalszych i owocnych wysiłków w swej pracy naukowej. Właściwe zebranie rozpoczął o godz. 9.00 prezes Sekcji Patrystycznej ks. prof. dr hab. Mariusz Szram (KUL) witając wszystkich uczestników, wprowadzając w tematykę obrad, którą była *Egzegeza biblijna wczesnochrześcijańskiego Wschodu i jej echa na Zachodzie* oraz przedstawiając pokrótce plan spotkania i sprawy organizacyjne, po czym zaprosił do przewodniczenia obradom pierwszej części I sesji (9.15-11.00) ks. prof. dr hab. Bogdana Cześza (UAM). W jej trakcie wygłoszono 4 prelekcje: ks. dr Arkadiusz Nocoń (Rzym), „Uporządkowana miłość” (Pnp 2,4 LXX) w komentarzach wybranych autorów Wschodu i Zachodu; ks. prof. dr hab. Bogdan Czyżewski (UAM), *Księga proroka Zachariasza w egzegezie Dydyma Aleksandryjskiego i św. Hieronima*; ks. dr Krzysztof Kaoka (Elbląg), *Hiob – Boży atleta w Dydimowej egzegezie Hi 1-3*; dr Krzysztof Wendlik OSPPE (Kraków), *Obraz Chrystusa w Prologu IV Ewangelii w ujęciu Orygenesisa i św. Augustyna*. Podsumowano je dyskusją, a następnie półgodzinną przerwą. Przewodniczącym drugiej części obrad (11.30-13.00) został ks. prof. dr hab. Antoni Żurek (UPJPII), a wygłoszone zostały następujące referaty: dr Marta Przyszychowska (UKSW), *Hades u Grzegorza z Nyssy*; ks. prof. dr hab. Norbert Widok (UO), *Sposoby wykorzystania Pisma Świętego w nauczaniu katechetycznym Cyryla Jerozolimskiego*; dr Magdalena Józwiak (UWr), *Hieronimowa egzegeza „Pieśni o Słudze Jahwe”*. Po krótkiej dyskusji zaplanowano dłuższą przerwę na obiad i odpoczynek.

O godz. 15.00 rozpoczęła się uroczystość wręczenia Księgi Jubileuszowej (okolicznościowego tomu „Vox Patrum”) prof. dr hab. Jerzemu Wojtczakowi-Szyszkowskiemu (UW) z okazji 75. rocznicy urodzin i 50. lat pracy naukowo-dydaktycznej. Po słowach wprowadzających, które skierował ks. prof. M. Szram, zyciorys i osiągnięcia naukowe Jubilata przedstawił ks. prof. dr hab. Piotr Szczur (KUL), redaktor naczelny „Vox Patrum”, następnie zaś wygłosił laudację w języku łacińskim ks. prof. dr hab. Tadeusz Gacia (KUL). Nie zabrakło również słów wdzięczności i gratulacji ze strony kolegów i uczniów Dostojnego Jubilata, którzy przemawiali reprezentując różne ośrodki naukowe. Po zakończeniu uroczystości i krótkiej przerwie wznowiono obrady o godz. 17.00. Na przewodniczącego sesji powołano ks. prof. dr hab. Bogdana Czyżewskiego (UAM). W trakcie tej sesji komunikat pt. *Od Słownika do Nowego Słownika. Pół wieku polskiej patrologii* wygłosił ks. prof. dr hab. Marek Starowieyski (UW), omawiając przygotowywany przez siebie poszerzony i gruntownie przepracowany nowy *Słownik Wczesnochrześcijańskich Pisarzy*, jak również dzieląc się refleksjami nad polskim dorobkiem patrystycznym, które powstały na kanwie przygotowywanej edycji. Następnie, jak zazwyczaj bywa na tego typu spotkaniach, był czas przeznaczony dla nowych doktorów, by mogli zaprezentować swoje dysertacje doktorskie, a także odpowiedzieć na pytania uczestników, a byli to kolejno: dr Marta Kowalska (Warszawa), *Chrześcijaństwo jako filozofia. Studium historyczno-literackie pism Orygenesisa*; ks. dr Wojciech Kamiczyk (Katowice), „*Tota paschalis solemnitas*”. *Teologia i duszpasterstwo w kazaniach i homiliach św. Augustyna*; dr Anna Grzywa (Kraków), *Ryty katechumenatu w okresie późnego antyku – w poszukiwaniu analogii i modeli w świecie żydowskim i grecko-rzymskim*). Całość obrad dnia pierwszego zakończył uroczysty raut, na którym uczestnicy z różnych ośrodków naukowych przedstawili swoje plany naukowe i wydawnicze.

Drugi dzień obrad rozpoczęto również od Mszy św. sprawowanej w języku łacińskim, której przewodniczył ks. dr Janusz Lewandowicz (WSD, Łódź). Godnym podkreślenia faktem jest to, że homilia została wygłoszona w języku łacińskim przez ks. dr. hab. Waldemara Turka (Rzym). Obrady ostatniej sesji pod przewodnictwem ks. prof. dr. hab. Norberta Widoka (UO) rozpoczęto o godz. 9.00, podczas, której zostały zaprezentowane następujące przedłożenia: ks. dr Marcin Wysocki (KUL), *Eschatologiczny wymiar wędrówki Izraelitów przez pustynię. Dwa sposoby widzenia jednej historii: Homilia 27. na Księgę Liczb Orygenesisa i List 78. Hieronima*; ks. dr hab. Krzysztof Sordyl (Bielsko-Biała), *Egzegeza pryscylińska i jej teologiczne konsekwencje na podstawie „Traktatów”*; ks. prof. dr hab. Mariusz Szram (KUL), *Egzegeza literalna Starego Testamentu jako źródło herezji. Stanowisko Filastriusza z Brescii*; ks. prof. dr hab. Paweł Wygralak (UAM), *Wartość i znaczenie komentarza św. Cezarego z Arles do Apokalipsy św. Jana*; prof. dr hab. Mieczysław Paczkowski OFM (UMK), *Ewangelia św. Jana w egzegezie orientalnej*. Po krótkiej przerwie wygłoszono dwa kolejne referaty, które dotyczyły patrologii orientalnej, a mianowicie: ks. prof. dr hab. Jan Żelazny (UPJPII), *Biblijne uzasadnienie prymatu biskupa Orientu na podstawie listów Tymoteusza I, patriarchy Bagdadu*; ks. dr hab. Andrzej Uciecha (UŚ), *Egzegeza biblijna w komentarzach wschodnio-syryjskich VIII i IX wieku*.

Całość obrad zakończył krótkim podsumowaniem oraz podziękowaniem za udział prelegentom i pozostałym uczestnikom prezes Sekcji Patrystycznej ks. prof. dr hab. Mariusz Szram, ogłaszając równocześnie temat i miejsce następnego spotkania członków Sekcji Patrystycznej, na które obrano Opactwo Ojców Benedyktynów w Tyńcu.

Józef Figiel SDS – Lublin, KUL

3. UROCZYSTOŚĆ WRĘCZENIA KSIĘGI JUBILEUSZOWEJ (64. TOMU „VOX PATRUM”) KSIĘDZU PROFESOROWI JÓZEFOWI WOLIŃSKIEMU (Paryż – Issy-les-Moulineaux, 1 X 2016)

1 października 2016 r. w Polskim Seminarium w Paryżu (Issy-les-Moulineaux, 11 rue Jules Guesde) odbyła się uroczystość wręczenia Księdzu Józefowi Wolińskiemu, emerytowanemu profesorowi patrologii i wieloletniemu pracownikowi Instytutu Katolickiego w Paryżu (Institut Catholique de Paris, Paris, 21 rue d'Assas), Księgi Jubileuszowej – 64. tomu „Vox Patrum” – przyznanej Dostojnemu Jubilatowi przez Sekcję Patrystyczną przy Komisji ds. Nauki Katolickiej Konferencji Episkopatu Polski z okazji 80-lecia urodzin i 50-lecia pracy naukowo-dydaktycznej.

Uroczystość ta odbyła się w auli Polskiego Seminarium w Paryżu, a całość spotkania prowadził gospodarz domu i jednocześnie wicerektor Polskiej Misji Katolickiej we Francji – ks. prałat dr Krystian Gawron. Gdy wybiła godzina 15.00 gospodarz miejsca przywitał zgromadzonych gości, którzy licznie przybyli na tę uroczystość. W ich gronie znajdowali się m.in.: Maria Girys – przedstawiciel ambasady Rzeczypospolitej Polskiej w Paryżu, ks. prof. Michel Corbin i ks. prof. Michel Feydou – profesorowie Institut Catholique de Paris, w którym ks. Woliński przepracował ponad trzydzieści lat, księża polscy pracujący w paryskich i podparyskich parafiach